

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 379/2023-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], právne zastúpeného advokátkou Mgr. Ľudmilou Krajinčákovou Blahovou, Mostná 29, Nitra, proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 25Co/90/2022 z 19. apríla 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 10. júla 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Tiež navrhuje zrušiť namietaný rozsudok, priznať mu finančné zadosťučinenie 10 000 eur a náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že rozsudkom Okresného súdu Nitra č. k. 14C/210/1995 z 9. júna 1999 bola sťažovateľovi uložená povinnosť uhradiť poškodenému škodu vzniknutú pracovným úrazom (pád z lešenia). Poškodený 4. októbra 2000 podal návrh na vykonanie exekúcie.

3. Sťažovateľ spolu s manželkou [REDAKOVANÉ] z dôvodu obavy o svoj majetok uzatvorili ako predávajúci kúpnu zmluvu z 15. novembra 2000 s ich dlhoročným priateľom [REDAKOVANÉ] (ďalej len „kupujúci“). Na základe tejto zmluvy previedli na kupujúceho sporné nehnuteľnosti (rodinný dom spolu s pozemkom), ktoré boli v ich bezpodielovom spoluvlastníctve manželov za kúpnu cenu 13 941,45 eur. Vklad vlastníckeho práva bol povolený Okresným úradom Nitra,

katastrálny odbor pod č. V4603/2000. Toho istého dňa, ako bola uzatvorená kúpna zmluva, bol podaný návrh na zrušenie BSM počas manželstva z dôvodu podnikania sťažovateľa, ktorému návrhu okresný súd rozsudkom č. k. 8C/134/2000 z 18. decembra 2000 vyhovel.

4. Poškodený z pracovného úrazu sa žalobou domáhal určenia neúčinnosti kúpnej zmluvy. Okresný súd rozsudkom č. k. 19C/96/2001 zo 4. decembra 2002 určil, že kúpna zmluva je voči poškodenému z pracovného úrazu neúčinná. Proti sťažovateľovi sa viedlo aj trestné konanie pre trestný čin poškodzovania veriteľa podľa § 256 ods. 1 písm. a) a ods. 3 Trestného zákona. Okresný súd trestným rozkazom č. k. 1T/200/03 z 27. novembra 2003 uložil sťažovateľovi trest odňatia slobody na jeden rok s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu troch rokov. Zároveň mu uložil povinnosť plniť poškodenému v zmysle rozsudku okresného súdu č. k. 14C/210/1995 z 9. júna 1999.

5. Sťažovateľ sa žalobou podanou na okresnom súde 1. júna 2020 domáhal určenia, že je spoluvlastníkom sporných nehnuteľností v podiele jednej polovice. Žalobu odôvodnil tým, že kúpna zmluva uzatvorená s kupujúcim je absolútne neplatná pre nedostatok vôle kupujúceho sporné nehnuteľnosti kúpiť. Argumentoval tiež, že BSM nebolo vyporiadané v lehote troch rokov po jeho zániku, a tak nastúpil režim podľa § 149 ods. 4 Občianskeho zákonníka. V čase podania žaloby bola podľa listu vlastníctva výlučnou vlastníčkou sporných nehnuteľností bývalá manželka, ktorá mala sporné nehnuteľnosti nadobudnúť od kupujúceho pána [REDAKOVANÉ] na základe darovacej zmluvy.

6. Okresný súd rozsudkom č. k. 7C/53/2020 z 15. júna 2021 žalobu zamietol s odôvodnením, že odporovať možno iba platnému právnomu úkonu. Krajský súd v Nitre na odvolanie sťažovateľa rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie s odôvodnením, že okresný súd sa pri posúdení nezaoberal platnosťou, resp. neplatnosťou kúpnej zmluvy.

7. Okresný súd doplnil dokazovanie, avšak len o výsluch žalovanej, pretože navrhovaný svedok (kupujúci) v priebehu sporu zomrel. Okresný súd rozsudkom č. k. 7C/53/2020 z 12. júla 2022 žalobe vyhovel s odôvodnením, že kúpna zmluva je absolútne neplatným právnom úkonom pre nedostatok vôle kupujúceho (§ 37 Občianskeho zákonníka) spornú nehnuteľnosť kúpiť (nezaplatenie kúpnej ceny). Sťažovateľ a žalovaná v spornej nehnuteľnosti aj naďalej bývali a z ich strany nebol prejavovaný úmysel sa zo spornej nehnuteľnosti vysťahovať. Ďalej uviedol, že v čase rozhodovania uplynula trojročná lehota na vyporiadanie BSM v zmysle § 149 ods. 4 Občianskeho zákonníka.

8. Krajský súd na odvolanie žalovanej namietaným rozsudkom rozsudok okresného súdu zmenil a žalobu zamietol s odôvodnením, že kúpna zmluva bola uzatvorená medzi jej účastníkmi platne. Krajský súd nevzhliadol žiadne dôvody zakladajúce jej neplatnosť, pričom podľa jeho názoru mal kupujúci plné dispozičné právo nakladať so spornými nehnuteľnosťami vrátane možnosti ich previesť do výlučného vlastníctva žalovanej darovacou zmluvou.

9. Proti namietanému rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie z 10. júla 2023 podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) a c) Civilného sporového poriadku.

II.

10. Sťažovateľ argumentuje, že namietaný rozsudok je arbitrárny, nedostatočne odôvodnený s prekvapujúcim záverom. Tiež namieta, že krajský súd zrušil rozsudok bez doplnenia dokazovania. Podľa jeho názoru odôvodnenie krajského súdu obsahuje zjavne rozpory, keď na jednej strane krajský súd dôvodí: „že vada vážnosti vôle pri uzatváraní zmluvy nebola v konaní preukázaná a v ďalšom bode uvedie, že sťažovateľ konal v rozpore s dobrými mravmi a nedobromyseľne a nakoľko bol za uvedený skutok aj odsúdený a preto mu právna ochrana jeho záujmov neprináleží.“ Namieta, že krajský súd mu vytkol spochybňovanie vôle kupujúceho po takmer 17 rokoch. V závere uvádza, že z dôvodu právoplatnosti namietaného rozsudku krajského súdu podala žalovaná žalobu o vypratanie spornej nehnuteľnosti, čím je vystavený riziku straty obydla. Zároveň poznamenáva, že vykonal tento úkon s vnútorným presvedčením, že nenastanú právne následky, pretože jeho úmyslom bolo vyhnúť sa speňaženiu majetku v exekučnom konaní a následnému uspokojeniu poškodeného z tohto výťažku.

III.

11. Ak zákon podmieňuje prípustnosť sťažnosti vyčerpaním opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon poskytuje sťažovateľovi na ochranu jeho práva, tak o to viac je podmienkou prípustnosti sťažnosti uplatňovanie práva, ktorého porušenie sťažovateľ namieta, riadnym, zákonom predpísaným spôsobom (III. ÚS 1/04). Vyčerpanie všetkých opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných právnych predpisov, neznamená samotné podanie oprávnenou osobou, ale až rozhodnutie o ňom príslušným orgánom (IV. ÚS 177/05, IV. ÚS 180/2010).

12. Sťažovateľ nemá podľa ústavy, zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a stabilizovanej judikatúry ústavného súdu na výber, ktorý z oboch ústavne existujúcich systémov súdnej ochrany využije, ale je povinný postupovať od súdnej ochrany poskytovanej všeobecnými súdmi k súdnej ochrane, na ktorú je kompetentný ústavný súd. Toto „poradie“ sa nedá sťažovateľom ovplyvniť. Iba za predpokladu, že sťažovateľ vyčerpá všetky jemu dostupné právne prostriedky súdnej a inej právnej ochrany svojho základného práva alebo slobody a pri ich uplatnení nie je úspešný, môže sa uchádzať o ochranu tohto základného práva alebo slobody sťažnosťou podanou ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (IV. ÚS 193/2010, I. ÚS 178/2011, IV. ÚS 453/2011, III. ÚS 703/2017, I. ÚS 465/2019).

13. Vyčerpanie právnych prostriedkov, ktoré zákon poskytuje na účinnú ochranu základných práv a slobôd a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov a akým je aj dovolanie, je jednou z podmienok prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda aj podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom [§ 55 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde. V prípade nesplnenia tohto postupu platí, že ústavná sťažnosť je neprípustná.

14. Ústavný súd z ústavnej sťažnosti (str. 4) a jej príloh (kópia dovolania z 10. júla 2023) zistil, že sťažovateľ 10. júla 2023 podal proti namietanému rozsudku krajského súdu dovolanie na najvyššom súde. Ústavný súd preto odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa ako neprípustnú [§ 56 ods. 2

písm. d) zákona o ústavnom súde]. V prípade rozhodnutia o dovolaní nie je prípadné právo sťažovateľa na novú ústavnú sťažnosť týmto uznesením dotknuté (III. ÚS 285/2021).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. augusta 2023

Robert Šorl
predseda senátu